

ATVIROJO RYŠIO STANDARTO DARBO GRUPĖ

**ATASKAITA DĖL ATVIROJO RYŠIO SAŠAJŲ
STANDARTO LIETUVOJE**

2018

Vilnius

Santrumpos

API	atvirojo ryšio techninė sąsaja, pagrįsta <i>RESTful</i> architektūra ir atitinkanti EBA-RTS reikalavimus
AIS	sąskaitos informacijos paslauga
ASPSP	sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas
<i>Berlin Group</i>	Europos mokėjimų sprendimų standartizavimo iniciatyva, plėtojanti atvirojo ryšio standartus
EBA	Europos bankininkystės institucija
EBA-RTS	Europos Komisijos deleguotasis reglamentas dėl saugesnio autentiškumo patvirtinimo ir bendrųjų ir atvirųjų komunikacijos standartų
eIDAS	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje
PIS	mokėjimo inicijavimo paslauga
PIIS	lėšų pakankamumo patvirtinimo paslauga
PSD2	Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje
MPT	mokėjimo paslaugų teikėjas
MPV	mokėjimo paslaugų vartotojas
SCA	saugesnis autentiškumo patvirtinimas
TPP	kredito įstaiga, elektroninių pinigų įstaiga arba mokėjimo įstaiga, teikianti mokėjimo inicijavimo sąskaitos informacijos ir (arba) lėšų pakankamumo patvirtinimo paslaugas
QTSP	kvalifikuotų patikimumo paslaugų teikėjas pagal eIDAS reglamentą

Ataskaitą parengė Atvirojo ryšio standarto darbo grupė.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

Turinys

PRADINĖ INFORMACIJA	4
Nuorodos	4
Pakeitimų istorija.....	4
ĮŽANGA.....	5
DARBO GRUPĖS REKOMENDACIJŲ SANTRAUKA	6
1. TARPININKAVIMO PASLAUGŲ EKOSISTEMA.....	7
2. PEREINAMOJO LAIKOTARPIO SPECIFIKA.....	17
3. ATVIROJO RYŠIO STANDARTAS LIETUVOJE	19
4. API EKOSISTEMOS TOLESNĖ RAIDA	21

PRADINĖ INFORMACIJA

Nuorodos

Šiame skyriuje pateikiamas susijusių dokumentų sąrašas.

Numeris	Pavadinimas	Leidėjas
[1]	<i>Berlin Group</i> API specifikacija (v0.99 arba šios versijos pagrindu parengta galutinė versija)	The Berlin Group https://www.berlin-group.org/psd2-access-to-bank-accounts
[2]	Galutinė ataskaita dėl mokėjimo inicijavimo paslaugų	ERPB http://www.ecb.europa.eu/paym/retpaym/euro/html/index.en.html
[3]	Išorinių kodų sąrašas	ISO20022.org https://www.iso20022.org/external_code_list.page
[4]	HTTP kanalo standartiniai kodai	RestApiTutorial.com http://www.restapitutorial.com/httpstatuscodes.html

Pakeitimų istorija

Versija	Pakeitimo aprašas	Data
0.2	Naujas dokumentas	2017-12-12
0.3	Pakeitimai pagal grupės narių žodines ir rašytines pastabas	2018-01-12
Galutinė versija		2018-01-15
Suredaguota versija		2018-01-25

IŽANGA

Pagal Antrosios mokėjimo paslaugų direktyvos (PSD2) nuostatas kiekvienas sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas (ASPSP), – bankas, kredito unija ar elektroninių pinigų įstaiga – kuris teikia paslaugas internetu, turi parengti atvirojo ryšio sąsajas trimis skirtingoms tarpininkavimo paslaugoms: mokėjimo inicijavimo (PIS), sąskaitos informacijos (AIS) ir lėšų pakankamumo patvirtinimo (PIIS). Iki 2019 m. kovo mėn. (testavimui) ir iki 2019 m. rugsėjo mėn. (realioms operacijoms) šios sąsajos turi tapti prieinamos kitiems mokėjimo paslaugų teikėjams (MPT). Jos taip pat turi atitikti Europos Komisijos deleguotajame reglamente nustatytus reikalavimus (EBA-RTS).

EBA-RTS numato, kad atvirojo ryšio sąsajos gali būti įgyvendintos API sąsajomis arba internetine bankininkyste pagrįstomis sąsajomis. Vyrauja nuomonė, kad API sąsajos yra technologiškai pažangesnės dėl savo valdymo ir integravimo į kitus produktus galimybių. Joms rengiami Europos ir pasauliniai standartai. Dėl to tikslinga vietinės standartizavimo iniciatyvas sieti būtent su API ekosistema.

Lietuvos mokėjimų rinkos dalyviai, siekdami, kad API sąsajos būtų saugios, atitiktų mokėjimo paslaugų vartotojų (MPV) poreikius ir prisidėtų prie rinkos plėtros, sudarė Atvirojo ryšio standarto darbo grupę. Joje dalyvavo kredito įstaigų, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų, techninių paslaugų teikėjų ir valstybės institucijų atstovai. Grupės dalyvių sąrašas ir nuostatai pateikiami šios ataskaitos prieduose.

Darbo grupei keltas uždavinys – atsakyti, koks API standartas galėtų būti naudojamas Lietuvoje. Tam darbo grupė siūlo naudoti *Berlin Group* API specifikacijas [1]. Taip pat analizuodama API ekosistemą darbo grupė nustatė ir kitus svarbius aspektus (pvz., QTSP sertifikatai, nacionaliniai MPT registrai), kurių suderintas veikimas yra svarbus mokėjimų saugumui ir veiksmingumui. Šios sritys taip pat įtrauktos į ataskaitą.

Tinkamai parengtos tarpininkavimo paslaugos gali konkuruoti su jau mokėjimų rinkoje esančiomis „Bank Link“ ir mokėjimo kortelių paslaugomis. Taip pat jų pagrindu galima konstruoti visiškai naujas, pridėtinę vertę MPV teikiančias paslaugas. Tarpininkavimo paslaugų ilgalaikė sėkmė, be kita ko, priklausys nuo mokėtojų patirties, operacinio saugumo ir stabilumo, API standartų plėtros ir ekonominių paskatų investuoti į API ekosistemą. Kitų, konkuruojančių mokėjimo paslaugų (pvz., mokėjimo kortelių) plėtra taip pat turės įtakos tarpininkavimo paslaugų populiarumui. Nepaisant šių neapibrėžtumų lemiančių veiksmų darbo grupė pozityviai vertina tarpininkavimo paslaugų poveikį konkurencijai ir inovacijoms.

Ši ataskaita – nuoseklios devynių mėnesių darbo grupės veiklos rezultatas. Darbo grupės nariai vertino, analizavo ir apsvarstė įvairius API ekosistemos aspektus bei parengė rekomendacijas. Kitas žingsnis – individualaus pasirengimo etapas. Ši ataskaita teikiama Lietuvos bankui, Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacijai bei Lietuvos bankų asociacijai. Pagal nuostatus, pateikus ataskaitą darbo grupė užbaigia savo veiklą.

DARBO GRUPĖS REKOMENDACIJŲ SANTRAUKA

Sritis	Rekomendacijos	Kam skirta
Atvirojo ryšio standartas Lietuvoje	<ul style="list-style-type: none"> API sąsajas rengti pagal galutines <i>Berlin Group</i> API specifikacijų [1] versijas visoms tarpininkavimo paslaugoms API sąsajas, atsižvelgiant į galimybes, parengti kuo anksčiau, nelaukiant EBA-RTS nustatytų vėliausių terminų 	ASPSP
Atvirojo ryšio standartas Lietuvoje	<ul style="list-style-type: none"> Pasirengti ir pradėti naudoti ASPSP API sąsajas, kai tik šios tampa prieinamos, t. y. nelaukiant EBA-RTS nustatytų vėliausių terminų 	TPP
Licencijavimas ir pasas, skirtas teikti paslaugas kitose valstybėse narėse	<ul style="list-style-type: none"> Nacionaliniame MPT sąrašė aiškiai nustatyti tarpininkavimo paslaugas teikiančių MPT kategorijas (kredito įstaiga, elektroninių pinigų įstaiga, mokėjimo įstaiga), jų teikiamas TPP paslaugas (PIS, AIS, PIIS), komercinį prekės ženklą (jei toks yra), pasą, skirtą teikti paslaugas kitose valstybėse narėse Pasikeitus informacijai nedelsiant atnaujinti duomenis nacionaliniame MPT sąrašė Suteikti nacionalinio MPT sąrašo duomenų eksporto įprastais formatais galimybę 	Lietuvos bankui
eIDAS sertifikatų išdavimas	<ul style="list-style-type: none"> Įvertinti QTSP atsakomybių ir prisiimamos rizikos ribas. Esant poreikiui, rizikos valdymo tikslais naudoti ir kitus, papildomus informacijos šaltinius (pvz., nacionalinius MPT sąrašus (registrus), privačius žinytus) Kai MPT naudoja informacijos podėliavimo praktiką, TPP sertifikato galiojimą tikrinti ne rečiau kaip vieną kartą per 24 val. 	ASPSP
eIDAS sertifikatų išdavimas	<ul style="list-style-type: none"> Nedelsiant informuoti QTSP apie atšauktą (pakeistą) TPP licenciją 	Lietuvos bankui, TPP
API sąsajų techninis testavimas	<ul style="list-style-type: none"> Esant poreikiui, informaciją apie įstaigas, kurios pradėjo licencijos gavimo procesą, pasitikrinti per Lietuvos banką 	ASPSP, Lietuvos bankui
API sąsajų techninis testavimas	<ul style="list-style-type: none"> Vadovautis ERPB rekomendacijomis [2] dėl testavimo aplinkos režimo, veikimo laiko ir dokumentacijos prieinamumo anglų kalba 	ASPSP
API sąsajų techninis testavimas	<ul style="list-style-type: none"> Paaiškinti reikalavimus, taikomus tuo atveju, kai ASPSP siekia būti atleistas nuo pareigos užtikrinti atsarginę sąsają 	Lietuvos bankui
Faktinis API sąsajų veikimas	<ul style="list-style-type: none"> Vadovautis ERPB rekomendacijomis [2] dėl konkrečių API kokybės rodiklių (API prieinamumas (proc.), API atsako laikas, maksimali API apkrova, klaidų lygis, neigiamų autentiškumo patvirtinimo atsakymų lygis ir kt.) Naudoti HTTP protokolo standartinius kodus [4] ir mokėjimo operacijų statuso bei atmestų operacijų priežasties kodus pagal ISO20022.org sąrašą [3] Palaikyti senesnę pagrindinę API sąsajos versiją, prieinamą TPP dar šešis mėnesius po naujos pagrindinės versijos išleidimo Sąskaitos išrašo informaciją skaidyti puslapiiais pagal vienodą operacijų skaičių arba pateikti nuorodą, leidžiančią pasiekti sąskaitos išrašo turinį 	ASPSP
Faktinis API sąsajų veikimas	<ul style="list-style-type: none"> Naudoti API prieinamumo stebėjimo paslaugą (PING) su nustatytu tikrinimo dažnumu, ne didesniu kaip 120 sek. Informuoti ASPSP apie AIS užklauso tipą (aktyvi, pasyvi) pateikiant konkretų parametą, pavyzdžiui, MPV prietaiso IP adresą, aktyvios sesijos ar rakto ID arba simbolius „A“ / „P“ 	TPP
Faktinis API sąsajų veikimas	<ul style="list-style-type: none"> Atsižvelgiant į faktinius operacijų statuso ir klaidų kodų skirtumus tarp Lietuvoje veikiančių bankų, įvertinti jų suderinimo galimybes 	Lietuvos bankų asociacijai
Probleminių situacijų sprendimas	<ul style="list-style-type: none"> Vadovautis ERPB rekomendacijomis [2] dėl probleminių situacijų sprendimo (dėl kontaktnio asmens, dėl proceso valdymo elementų nustatymo ir kt.) 	ASPSP, TPP
Pereinamojo laikotarpio specifika	<ul style="list-style-type: none"> Tapatybės patvirtinimui naudoti IP adresų režius. Apie šiuos režius pranešti ASPSP tiesiogiai arba per Lietuvos banko technines priemones (jei tokios bus parengtos) 	TPP
Pereinamojo laikotarpio specifika	<ul style="list-style-type: none"> Prisijungimo sesijose, kuriose TPP patvirtino savo tapatybę, nenaudoti grafinių iššokančių langų (angl. <i>pop-ups</i>) ar kitų nenuspėjamų dinaminių elementų, trikdančių tarpininkavimo paslaugų stabilumą 	ASPSP

1. TARPININKAVIMO PASLAUGŲ EKOSISTEMA

PSD2 nustato tris naujas mokėjimo paslaugas (PIS, AIS ir PIIS), pagrįstas prieiga prie ASPSP saugomų duomenų ir mokėjimo procesų. Šios paslaugos suteikia naujų mokėjimo sąskaitos valdymo ir panaudojimo galimybių, kurių apimtis priklauso nuo ASPSP (kaip duomenis atveriančios įstaigos) ir TPP (kaip galutinį produktą kuriančios įstaigos) techninių sprendimų.

Pasirinkus mokėjimo inicijavimo paslaugą (PIS) bus galima inicijuoti mokėjimą ir sužinoti jo įvykdymo rezultatus tiesiogiai naudojantis tik TPP paslaugomis. Toks būdas galės būti integruotas į elektroninės prekybos, įmokų surinkimo, elektroninių sąskaitų faktūrų apmokėjimo ir kitas aplinkas.

MPV galės panaudoti sąskaitos informacijos paslaugą (AIS), kai norės patikrinti savo mokėjimo sąskaitų likučius ar sužinoti operacijų istoriją. Gavęs vartotojo sutikimą TPP prisijungs prie ASPSP saugomų duomenų ir, surinkęs ir apdorojęs informaciją pagal iš anksto su MPV sutartas sąlygas, rezultatus pateiks galutiniam klientui.

Lėšų pakankamumo patvirtinimo paslauga (PIIS) gali būti suprantama kaip siauresnės apimties AIS. ASPSP, gavęs TPP užklausą dėl konkrečios lėšų sumos prieinamumo mokėjimo sąskaitoje, pateikia atsakymą „TAIP/NE“ nenurodydamas faktinio lėšų likučio. PSD2 aprašo vieną iš PIIS pritaikymo variantų, pavyzdžiui, kai mokėjimas inicijuojamas TPP išduota mokėjimo kortele, tačiau mokėjimui atlikti skirtos lėšos saugomos ASPSP. Vis dėlto PIIS artimesnė AIS, nes ASPSP nėra įpareigotas rezervuoti lėšas ar užtikrinti, kad lėšos būtų pervestos galutiniam gavėjui. Tikėtina, kad TPP įgyvendins ir kitokius PIIS pritaikymo variantus.

Tam, kad naujosios mokėjimo paslaugos veiktų sklandžiai, reikalingos ne tik kokybiškos API sąsajos tarp ASPSP ir TPP, bet ir patikimi procesai kitose su API ekosistema susijusiose srityse. Pavyzdžiui, kvalifikuotų patikimumo paslaugų teikėjų (QTSP) išduodami sertifikatai bus pagrindinė priemonė, patvirtinanti TPP tapatybę. Taigi, QTSP veikla turės įtakos bendram API ekosistemos rizikų žemėlapiai.

Tarpininkavimo paslaugų ekosistemą sudaro penkios pagrindinės sudedamosios dalys (1 pav.):

- 1) licencijavimas ir pasas: apima visus veiksmus, kad MPT įgytų teisę teikti tarpininkavimo paslaugas buveinės valstybėje ir, tinkamai pranešus, kitose valstybėse narėse;
- 2) eIDAS sertifikatų išdavimas: apima visus veiksmus, kad TPP įgytų QTSP išduodamus kvalifikuotus elektroninių spaudų ir (arba) svetainės tapatumo nustatymo sertifikatus, būtinus TPP tapatybei nustatyti;
- 3) API sąsajų techninis testavimas: apima technines priemones (pvz., ASPSP testavimo aplinka) ir veiksmus, leidžiančius TPP įsitikinti savo produktų suderinamumu su ASPSP parengtomis API sąsajomis;
- 4) faktinis API sąsajų veikimas, apima visus veiksmus, kuriais šalis įgyvendina PSD2 nustatytas teises ir pareigas, įskaitant rizikos valdymą, kai PIS, AIS ir PIIS teikiamos galutiniams klientams;
- 5) probleminių situacijų sprendimas: apima visus veiksmus, reikalingus sureguliuoti ASPSP ir TPP atsakomybes probleminių operacijų atvejais (pvz., klaidingos operacijos, sukčiavimo atvejai ir pan.).

1 pav. API ekosistemos pagrindinės sudedamosios dalys

Licencijavimas ir pasas

MPT, išskyrus kredito įstaigas, įgyja teisę teikti PIS, AIS ar PIIS paslaugas, kai gauna buveinės priežiūros įstaigos išduotą tokių paslaugų licenciją. Pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, kredito įstaigų (bankų, kredito unijų, centrinės kredito unijos) licencija automatiškai suteikia teisę teikti tarpininkavimo paslaugas. Įrašas buveinės valstybės nacionaliniame viešajame MPT sąrašė (registre) yra pagrindinis įrodymas, kad MPT turi teisę teikti tarpininkavimo paslaugas buveinės valstybėje ir, tinkamai pranešus, kitose valstybėse narėse. Tokia informacija, įskaitant ir kitus duomenis (pvz., licencijos gavimo data, teisė teikti paslaugas kitose valstybėse narėse, licencijos atšaukimas) yra svarbi daugeliui subjektų:

- ASPSP, kad įvertintų TPP operacijos keliamą riziką;
- QTSP, kad išduotų TPP kvalifikuotus elektroninių spaudų ir (arba) svetainės tapatumo nustatymo sertifikatus ir, esant poreikiui, juos atšauktų;
- MPV, kad atskirtų licencijuotas TPP nuo apsimetėlių, sukčiavimo schemose dalyvaujančių asmenų.

Valstybių narių nacionaliniai MPT sąrašai (registrai) pasiekiami internetu, tačiau skelbiamos informacijos išsamumas, vizualus pateikimas ir informacijos atnaujinimo standartai gali skirtis (pvz., duomenų eksportas gali vykti per tam skirtas API arba kitais įrankiais (pdf., cvs., xls formatais). ASPSP ir QTSP, kai į juos kreipsis įvairių valstybių narių TPP, susidurs su nacionalinių MPT registrų įvairove, kuri apsunkins ASPSP ir QTSP galimybes automatizuoti informacijos mainus su nacionaliniais registrais. Skirtingos informacijos pateikimo tradicijos nėra palankios ir MPV, kuriems gali kilti neaiškumų, kur tiksliai ir pagal kokius parametrus surasti konkretų TPP atskirų valstybių nacionaliniuose registruose.

Šią problemą siekiama išspręsti sukuriant naują centrinę EBA registrą. Kaip nustatyta PSD2, EBA registrai informaciją teiks nacionalinės priežiūros įstaigos, laikydamosi suderintos duomenų apimties. Jų teikiamos ir EBA skelbiamos informacijos apimtį nustato Europos Komisijos deleguotieji reglamentai. Vis dėlto iš EBA parengtų teisės aktų projektų¹ matyti, kad kredito įstaigos, teikiančios TPP paslaugas, nebus įtrauktos į EBA registrą. Tokia informacija bus prieinama tik nacionaliniu lygiu. Šiuo metu dar sunku pasakyti, ar EBA registro funkcinės savybės (duomenų eksportas, sinchronizacijos su nacionaliniais sąrašais lygis) bus pakankamos ASPSP ir QTSP poreikiams užtikrinti. Vis dėlto EBA registras, tikėtina, būtų patrauklus MPV, siekiantiems vienoje vietoje rasti visas nebankines TPP.

API standarto darbo grupei žinoma privati iniciatyva, kuria siekiama pašalinti nacionalinių ir EBA registrų trūkumus. *Preta S.a.S. (EBA Clearing* antrinė įmonė) planuoja veikti kaip techninis tarpininkas, sujungiantis skirtingus nacionalinius registrus į bendrą techninę aplinką. Kaip nurodo *Preta*, jos žinynai ir informacinės paslaugos apimtį ne tik su TPP licencija (ir jos nutraukimu) susijusią informaciją, bet ir kitą, API ekosistemai svarbią informaciją (pvz., kontaktinius duomenis probleminėms situacijoms spręsti, API sąsajų adresus). *Preta* planuoja teikti žinynų paslaugas nuo 2018 m. birželio mėn.

API standarto darbo grupė laikosi nuomonės, kad, nepaisant kitų iniciatyvų, išlieka siekis pagerinti nacionalinių sąrašų (registrų) paslaugų kokybę, pavyzdžiui, dėl skelbiamos informacijos išsamumo, atnaujinimo standartų bei dėl duomenų eksporto galimybių. Kokybiškai veikiančios nacionaliniai sąrašai sumažina visos API ekosistemos rizikas (pvz., kai nutraukiama TPP licencija), nepriklausomai nuo to, ar rinkos dalyviai sąrašais naudojami tiesiogiai, ar netiesiogiai (per privačių įmonių sprendimus). Dėl to darbo grupė teikia rekomendacijas (žr. toliau) Lietuvos bankui, kaip Lietuvos MPT sąrašo tvarkytojui.

Mokėjimo įstaigos ir elektroninių pinigų įstaigos, teikiančios tarpininkavimo paslaugas, privalo būti apsidraudusios profesinės civilinės atsakomybės draudimu arba turėti garantiją arba laidavimą dėl žalos, kuri gali atsirasti dėl jų veiklos ypatybių. Šiuo metu tokios rūšies draudimo (laidavimo) rinka dar nėra susiformavusi, draudimo įmonės ir jų sąlygos nėra žinomos. Vis dėlto tikimasi, kad situacija pasikeis ir draudimo (laidavimo) paslaugos bus prieinamos TPP.

¹ EBA projektai: <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/payment-services-and-electronic-money/technical-standards-on-the-eba-register-under-psd2>.

Rekomendacijos	Lietuvos bankui, kaip nacionalinio MPT sąrašo tvarkytojui, siūloma: <ul style="list-style-type: none">• nacionaliniame MPT sąrašė aiškiai nustatyti tarpininkavimo paslaugas teikiančių MPT kategorijas (kredito įstaiga, elektroninių pinigų įstaiga, mokėjimo įstaiga), jų teikiamas TPP paslaugas (PIS, AIS, PIIS), komercinį prekės ženklą (jei toks yra), pasą, skirtą teikti paslaugas kitose valstybėse narėse;• pasikeitus informacijai nedelsiant atnaujinti duomenis nacionaliniame MPT sąrašė;• suteikti nacionalinio MPT sąrašo duomenų eksporto įprastais formatais galimybę.
-----------------------	--

Svarbūs faktai!	<ul style="list-style-type: none">• Nacionaliniuose MPT registruose informacijos išsamumas, vizualus pateikimas ir informacijos atnaujinimo standartai gali skirtis.• Centrinis EBA registras neapims kredito įstaigų, veikiančių kaip TPP.• Tarp nacionalinių MPT registų ir centrinio EBA registro galimas trumpalaikis informacijos neatitikimas.
------------------------	--

eIDAS sertifikatų išdavimas

PSD2 nustato TPP pareigą kiekvieno ryšių seanso metu nurodyti savo tapatybę ASPSP. Visoje ES ši nuostata taps privaloma nuo 2019 m. rugsėjo mėn., o ASPSP iniciatyva gali būti pradėta taikyti ir anksčiau, pavyzdžiui, kai ASPSP pasiūlo API sąsajas ir suteikia galimybę jas testuoti.

EBA-RTS nustato, kad:

- 1) TPP tapatybei nustatyti turi būti naudojami kvalifikuoti elektroninių spaudų ir (arba) svetainės tapatumo nustatymo sertifikatai, išduodami pagal eIDAS reglamentą. Tokius sertifikatus turi teisę sudaryti tik kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai (QTSP).
- 2) QTSP į šiuos sertifikatus privalo įrašyti papildomus duomenis: a) buveinės priežiūros įstaigos pavadinimą; b) TPP registracijos (autorizacijos) numerį; c) TPP funkciją (PIS, AIS, PIIS ar jų kombinacija).

Pažymėtina, kad EBA-RTS nenustato reikalavimų, koku būdu ASPSP turėtų patvirtinti savo tapatybę TPP, jei toks poreikis kiltų.

eIDAS reglamentas – palyginti naujas teisės aktas, didžioji dalis šio teisės akto nuostatų taikomos tik nuo 2016 m. liepos mėn. Kvalifikuotoms patikimumo užtikrinimo paslaugoms ir jų teikėjams keliami aukšti saugumo reikalavimai, o tokių paslaugų rinka dar tik formuojasi. Šiuo metu QTSP paslaugas ES siūlo vos keletas įmonių, tačiau QTSP sąrašas plečiasi. eIDAS reglamentas suteikia teisę QTSP paslaugas teikti visoje ES, tad Lietuvoje įsisteigę TPP galės rinktis ir kitos šalies QTSP. Vis dėlto darbo grupė mato privalumą, jei QTSP paslaugas pradėtų teikti Lietuvoje veikianti įmonė (pvz., dėl paprastesnio juridinio asmens identifikavimosi, lankstumo reaguojant į vietinės rinkos poreikius). Nepaisant to, tik konkurencija ir paslaugų kokybė tarp QTSP nulems, kurią QTSP įmonę pasirinks TPP.

Nors EBA-RTS tarp elektroninių spaudų ir svetainės tapatumo nustatymo paslaugų deda lygybės ženklą, praktikoje yra skirtumų dėl technologinių ir teisinių aspektų. Pavyzdžiui, tik svetainės tapatumo nustatymo paslauga gali užtikrinti ryšio ir perduodamų duomenų konfidencialumą, tačiau tik elektroninių spaudų paslauga gali užtikrinti operacijos neišsižadėjimo savybę. Dėl to priklausomai nuo techninių savybių gali būti tikslinga kartu naudoti abi šias paslaugas. Tokia galimybė numatyta ir *Berlin Group* API specifikacijoje [1]. Be to, šios paslaugos susiformavo ir veikė skirtingose technologinėse terpėse: svetainės tapatumo nustatymo paslaugos plačiai naudojamos žiniatinklyje ir naršyklėse, o elektroninių spaudų paslauga remiasi elektroninio parašo infrastruktūra. Šie skirtumai gali turėti įtakos paslaugų greitaveikai.

eIDAS reglamentas nustato QTSP pareigą patikrinti į sertifikatus įrašomos informacijos tikslumą prieš išduodant sertifikatą, tačiau nenustato pareigos aktyviais veiksmais stebėti, ar įrašyta informacija vis dar atitinka tikrovę. Vis dėlto gavęs atitinkamos informacijos, QTSP privalo atšaukti sertifikatą per 24 val. Sunku prognozuoti, ar konkurencinė aplinka paskatins QTSP įdiegti aktyvios stebėsenos principus. Pradiniai QTSP paslaugų paketai, tikėtina, apims tik pasyvią informacijos stebėseną, t. y. QTSP atšauks (pakeis) sertifikatą po to, kai gaus informaciją iš sertifikato turėtojo ar buveinės priežiūros įstaigos. Dėl to svarbu, kad ASPSP įvertintų QTSP atsakomybių ir prisiimamos rizikos ribas. Pavyzdžiui, QTSP turi teisę nustatyti naudojimosi paslaugomis apribojimus, o juos viršijus turi teisę neatlyginti žalos.

Papildomų reguliacinių duomenų įrašai į eIDAS sertifikatus padės ASPSP valdyti sandorio šalies riziką. Vis dėlto, jei šie įrašai ES lygiu nebūtų suderinti, sertifikatų apdorojimas taptų daug sudėtingesnis. Dėl to darbo grupė palaiko Europos telekomunikacijų standartizacijos instituto (ETSI) pastangas ES lygiu suvienodinti papildomų duomenų įrašus sertifikatuose. Pagal ETSI nustatytus terminus² PSD2 sertifikatų standartizavimo procesas turėtų būti baigtas iki 2018 m. vidurio.

Nagrindama kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų našumo aspektą darbo grupė įvertino QTSP sertifikatų informacijos podėliavimo (angl. *cached*) galimybę. Tokia praktika gali padidinti operacijų greitaveiką ir sumažinti ASPSP sąnaudas, tačiau padidina riziką, kad ASPSP suteiks priegią prie mokėjimo sąskaitos tokios teisės nebeturintys įstaigai. API standarto darbo grupės nuomone, ASPSP,

² https://portal.etsi.org/webapp/workProgram/Report_Schedule.asp?WKI_ID=53961.

naudosiantys podėliavimą pasikartojančiose operacijose, TPP sertifikatų galiojimą turėtų tikrinti ne rečiau kaip vieną kartą per 24 val.

<p>Rekomendacijos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ASPSP turėtų įvertinti QTSP atsakomybių ir prisiimamos rizikos ribas. Esant poreikiui, rizikos valdymo tikslais ASPSP turėtų naudoti ir kitus, papildomus informacijos šaltinius (pvz., nacionalinius MPT sąrašus (registrus), privačius žinytus). • Kai ASPSP naudoja informacijos podėliavimo praktiką, TPP sertifikato galiojimą ASPSP turėtų tikrinti ne rečiau kaip vieną kartą per 24 val. • TPP ir Lietuvos bankas turėtų nedelsdami informuoti QTSP apie atšauktą (pakeistą) TPP licenciją.
------------------------------	---

<p>Svarbūs faktai!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nors elektroninių spaudų ir svetainės tapatumo nustatymo paslaugos tinka TPP tapatybei nustatyti, tačiau kitais aspektais tarp jų esama reikšmingų skirtumų. Priklausomai nuo aplinkybių gali būti tikslinga kartu naudoti abi šias paslaugas. • QTSP turi teisę nustatyti naudojimosi paslaugomis apribojimus, o juos viršijus turi teisę neatlyginti nuostolių. • EBA-RTS nenustato reikalavimų, koku būdu ASPSP turėtų patvirtinti savo tapatybę TPP, jei toks poreikis kiltų.
-------------------------------	---

API sąsajų techninis testavimas

EBA-RTS nustato, kad ASPSP privalo suteikti TPP testavimo aplinką, leidžiančią išbandyti TPP prisijungimą ir ASPSP sąsajos funkcionalumą, bei suteikti TPP su testavimu susijusią pagalbą. Testinė aplinka turi būti suteikta nepriklausomai nuo to, kokią atvirąją sąsają (API ar internetinės bankininkystės) ASPSP planuoja parengti. Taip pat ji turi būti suteikta ne tik TPP, įtrauktiems į nacionalinius MPT registrus, bet ir toms įstaigoms, kurios dar tik pateikė reikiamus dokumentus buveinės priežiūros įstaigai TPP veiklos licencijai gauti.

EBA-RTS numato, kad šiuo metu rinkoje veikiančių ASPSP testavimo aplinkos turi tapti prieinamos TPP vėliausiai 2019 m. kovo mėn. Šis terminas sutampa su kita ASPSP pareiga, t. y. sudaryti sąlygas TPP susipažinti su atvirosios sąsajos technine dokumentacija. Vis dėlto šiame kontekste svarbu atsižvelgti į tai, kada rinkoje atsiras ir taps prieinami QTSP išduodami sertifikatai pagal eIDAS reglamentą. Kai ASPSP pakeičia savo atvirosios sąsajos techninę specifikaciją, ši specifikacija turi tapti prieinama TPP ir įstaigoms, kurios pradėjo licencijos gavimo procesą, bent tris mėnesius iki naujų sąsajų aktyvavimo.

ERPB rekomendacijos [2] papildoma EBA-RTS reikalavimus. Jose nustatyta, kad:

- 1) testinė aplinka turi užtikrinti testavimo režimą nuo pradžios iki pabaigos (angl. *end-to-end*);
- 2) prieiga prie testavimo aplinkos ir jos kokybiška veikla turi būti užtikrinta bent darbo valandomis;
- 3) techninė dokumentacija turi būti prieinama bent anglų kalba.

API standarto darbo grupė pritaria ERPB rekomendacijoms ir siūlo ASPSP jomis vadovautis.

Yra keli būdai, kaip ASPSP galėtų sužinoti apie įstaigas, kurios pradėjo licencijos gavimo procesą: 1) gauti patvirtinimą tiesiogiai iš įstaigos; 2) gauti patvirtinimą iš įstaigos buveinės priežiūros įstaigos, įskaitant ir atvejus, kai įstaigos buveinė yra kitoje šalyje; 3) gauti patvirtinimą iš Lietuvos banko, įskaitant ir atvejus, kai įstaigos buveinė yra kitoje šalyje. Darbo grupė siūlo ASPSP vadovautis pastaruoju variantu ir esant poreikiui informaciją apie besikreipiančią įstaigą pasitikrinti per Lietuvos banką.

EBA-RTS nustatė, kad ASPSP, pasirinkę įgyvendinti API sąsajas, privalės užtikrinti atsargines atvirąsias sąsajas, pagrįstas internetinės bankininkystės infrastruktūra. Tačiau tie ASPSP, kurie užtikrins kokybiškas API sąsajas, bus atleisti nuo pareigos turėti atsarginę sąsają. Kokybiškų API sąsajų nustatymo procesas susideda iš kelių etapų, iš jų pirmasis pagrįstas ASPSP testine aplinka ir aktyviais TPP veiksmis. Šiuo atveju TPP tikrintų ne tik savo produktų suderinamumą su ASPSP sąsajomis, bet ir ASPSP API sąsajų kokybę, kuri, kaip nustatyta EBA-RTS, turi būti pakankamai gera. Išsamesnį šio proceso paaiškinimą, tikimasi, pateiks Lietuvos bankas, pasikonsultavęs su EBA.

Rekomendacijos	<ul style="list-style-type: none"> • ASPSP turėtų vadovautis ERPB rekomendacijomis dėl testavimo aplinkos režimo, veikimo laiko ir dokumentacijos anglų kalba. • Esant poreikiui, informaciją apie įstaigas, kurios pradėjo licencijos gavimo procesą, ASPSP turėtų pasitikrinti per Lietuvos banką. • Lietuvos bankas turėtų paaiškinti reikalavimus, taikomus tais atvejais, kai ASPSP siekia būti atleistas nuo pareigos užtikrinti atsarginę sąsają.
Svarbūs faktai!	<ul style="list-style-type: none"> • Testinė aplinka turi būti suteikta nepriklausomai nuo atvirosios sąsajos tipo (API ar internetinės bankininkystės). • Testinė aplinka turi būti suteikta licenciją turintiems TPP ir įstaigoms, pradėjusioms licencijos gavimo procesą.

Faktinis API sąsajų veikimas

Kai TPP įgyja reikiamą licenciją ir QTSP sertifikatą, o techninis TPP produktų suderinamumas su ASPSP atvirosiomis sąsajomis sėkmingai patikrintas testavimo aplinkose, ASPSP ir TPP yra pasirengusios realių operacijų etapui. EBA-RTS nustato vėliausią įmanomą šio etapo pradžią – 2019 m. rugsėjo mėn. Vis dėlto ASPSP ir TPP iniciatyva realių operacijų etapas gali prasidėti ir anksčiau su sąlyga, kad parengiamieji etapai (API sąsajos, TPP licencija, QTSP sertifikatas, testavimai) atlikti sėkmingai.

2019 m. rugsėjo mėn. terminas žymi ir kitus API ekosistemai svarbius aspektus. Jei TPP iki to laiko tarpininkavimo paslaugas teikė naudodamas prisijungimą prie bendros ASPSP internetinės bankininkystės mokėtojo vardu be atskiro TPP tapatybės patvirtinimo (angl. *screen scraping*), nuo 2019 m. rugsėjo mėn. tokia praktika nebus galima. Visi TPP privalės patvirtinti savo tapatybę ASPSP ir naudoti ASPSP tam tikslui parengtas atvirašias sąsajas.

Taip pat nuo 2019 m. rugsėjo mėn. PSD2 nustatytais atvejais MPT privalės naudoti saugesnį autentiškumo patvirtinimą (SCA). Remiantis nacionaliniais teisės aktais, SCA gali būti privalomas internetu atliekamoms operacijoms ir iki 2019 m. rugsėjo mėn. Pavyzdžiui, Lietuvoje veikiantiems MPT tokia pareiga kyla iš Lietuvos banko valdybos 2014 m. rugsėjo 30 d. nutarimo Nr. 03-172 „Dėl Minimalių saugumo reikalavimų, keliamų internetu atliekamiems mokėjimams, patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais). Nuo 2019 m. rugsėjo mėn. EBA-RTS, kaip tiesioginio taikymo teisės aktas, pakeis nacionalinius SCA reikalavimus ir taip bus suvienodintas SCA taikymas visoje ES.

Tai, kaip faktiškai veiks API sąsajos, didele dalimi priklauso nuo API specifikacijų galimybių, API kokybės parametrų ir kitų API ekosistemos dalių suderinto veikimo. Lietuvoje veikiantys bankai planuoja naudoti *Berlin Group* API specifikacijas visoms trims tarpininkavimo paslaugoms. Išsamiau apie *Berlin Group* API specifikacijas žiūrėkite skyriuje „Atvirojo ryšio standartas Lietuvoje“.

EBA-RTS nustato aukštus reikalavimus API sąsajų kokybei. API prieinamumo ir kokybės parametrai negalės būti žemesni nei analogiški bendros internetinės bankininkystės parametrai. Vos kelių minučių API veiklos pertrūkis lemtų ASPSP pareigą aktyvuoti atsarginę atvirąją sąsają, pagrįstą internetinės bankininkystės sprendimais. ASPSP, siekiantys išvengti investicijų į atsarginę sąsają, turės tenkinti dar aukštesnius API kokybės reikalavimus (pvz., nedelsiant reaguoti į bet kokias su API susijusias problemas).

ERPB [2] nustatė konkrečius API kokybės parametrų rodiklius: API prieinamumas (proc.), API atsako laikas, maksimali API apkrova, klaidų lygis, neigiamų autentiškumo patvirtinimo atsakymų lygis ir kt. API standarto darbo grupė rekomenduoja šios rodiklius naudoti Lietuvoje veikiantiems ASPSP. Taip pat rekomenduojama, kad TPP naudotų API prieinamumo stebėjimo paslaugą – PING – su nustatytu tikrinimo dažnumu, ne didesniu kaip 120 sekundžių.

Faktiškai teikiant tarpininkavimo paslaugas iš dalies bus panaudoti ir kiti šiame skyriuje aprašyti procesai (1 lentelė). TPP, remdamasis MPV sutikimu dėl mokėjimo operacijos, kreipsis su užklausa į ASPSP, kuris pagal QTSP sertifikato duomenis nustato TPP tapatybę ir kitus rizikos valdymui svarbius parametrus (pvz., buveinės priežiūros įstaigą). ASPSP, siekdamas papildomai patikrinti, ar konkretus TPP vis dar turi tarpininkavimo paslaugų licenciją arba ar TPP turi teisę teikti tarpininkavimo paslaugas ne buveinės valstybėje, gali kreiptis į nacionalinius MPT registrus arba į privačių žinybų sudarytojus. Tolesnis komunikavimas tarp ASPSP ir TPP vyksta pagal API specifikacijos funkcionalumą, pagrįstą „užklauso“ ir „atsakymo“ principu. Atėjus laikui autorizuoti mokėjimo operaciją ASPSP sudaro sąlygas TPP pasinaudoti ASPSP nustatyta autentiškumo patvirtinimo procedūra. Jei būtina, taikomas SCA. Įvykus operacijai, TPP informuoja MPV apie jos rezultatus. Jei MPV neigia autorizavęs operaciją, inicijuojamas probleminių situacijų procesas, kuris nustato šalių atsakomybes ir, esant poreikiui, paskirsto padarytus nuostolius. Teikiant tarpininkavimo paslaugas gali prireikti ir kitų sąsajų (pvz., su elektroninės atpažinties teikėjais, kai ASPSP remiasi trečiųjų šalių elektroninės atpažinties priemonėmis, arba su prekybininkais, kai TPP, teikiantis PIS paslaugas, integruoja savo sprendimus su prekybininko svetaine), tačiau jos nėra šios darbo grupės tyrimo objektas.

1 lentelė. Pagrindinės sąsajos, naudojamos teikiant tarpininkavimo paslaugas

Sąsaja	Trumpas aprašymas
TPP–buveinės priežiūros įstaiga	Būsimas TPP kreipiasi į buveinės priežiūros įstaigą dėl licencijos teikti tarpininkavimo paslaugas buveinės valstybėje ir, esant poreikiui, kitose valstybėse narėse gavimo. Išdavus licenciją, TPP įtraukiamas į nacionalinius MPT registrus, centrinį EBA registrą ir privačius žinytus.
TPP–QTSP	TPP kreipiasi į QTSP dėl kvalifikuoto elektroninių spaudų ir (arba) svetainės tapatumo nustatymo sertifikato, būtino TPP tapatybei nustatyti.
QTSP–buveinės priežiūros įstaiga	Prieš išduodamas sertifikatą QTSP tikrina TPP nurodytą informaciją su nacionaliniuose MPT registruose esančia informacija.
MPV–ASPSP	MPV turi galiojančią paslaugų teikimo sutartį su ASPSP dėl mokėjimo sąskaitos, pasiekiamos internetu, ir disponuoja su ASPSP suderintais personalizuotais saugumo požymiais.
MPV–TPP	MPV sutinka naudotis TPP paslaugomis tuo tikslu sudarydamas vienkartinio mokėjimo arba bendrąją sutartį su TPP.
TPP–ASPSP	TPP komunikacija su ASPSP dėl testinės aplinkos, realių API operacijų ir probleminių situacijų atvejais.
ASPSP–QTSP	ASPSP tikrina QTSP TPP išduoto sertifikato galiojimą kiekvieną kartą arba pasirinktu periodiškumu.
ASPSP–buveinės priežiūros įstaiga	Esant poreikiui, ASPSP tikrina TPP licencijos galiojimą nacionaliniuose MPT registruose arba privačiuose žinytuose.

Šaltinis: API standarto darbo grupė.

Kai atvirojo ryšio sąsajos įgyvendinamos API sąsajomis, EBA-RTS draudžia ASPSP reikalauti, kad MPV būtų nukreiptas į ASPSP puslapį dėl MPV autentiškumo patvirtinimo. Tai reiškia, kad TPP tenka atsakomybė už prisitaikymą prie ASPSP reikalavimų dėl MPV autentiškumo patvirtinimo, taip pat už vizualinį autentiškumo patvirtinimą TPP aplinkoje ir už susijusias saugumo užtikrinimo procedūras. Kai bus naudojamos ASPSP išduotos priemonės (pvz., kodų generatoriai), MPV turės galimybę personalizuotus saugumo požymius įvesti tiesiai į TPP aplinką. Tuo atveju, kai bus naudojamos trečiųjų šalių išduotos elektroninės atpažinties priemonės, TPP nedalyvaus perduodant personalizuotus saugumo požymius ASPSP. Vis dėlto EBA-RTS nedraudžia ASPSP siūlyti atvirąją sąsają, kurioje MPV būtų nukreiptas į ASPSP puslapį dėl MPV autentiškumo patvirtinimo, jei to pageidautų TPP. Tai galėtų būti patrauklu toms TPP, kurios siektų sumažinti savo patiriamas rizikas MPV autentiškumo patvirtinimo procese.

MPV pasitikėjimas tarpininkavimo paslaugomis yra vienas iš svarbiausių šių paslaugų plėtros veiksnių. Didžiausia rizika prarasti MPV pasitikėjimą kyla pereinamuoju laikotarpiu, kurio metu TPP potencialiai galės pasiekti didesnę MPV duomenų masyvą, nei būtina tarpininkavimo paslaugoms teikti. PSD2 draudžia TPP prašyti perteklinių MPV duomenų ir juos saugoti. Vis dėlto net ir vienkartiniai netinkamo MPV duomenų tvarkymo atvejai gali pakenkti tarpininkavimo paslaugų reputacijai. Daugiau apie pereinamojo laikotarpio ypatybes ir rizikas žiūrėkite skyriuje „Pereinamojo laikotarpio specifika“.

API ekosistemos patrauklumas taip pat priklausys ir nuo TPP gebėjimo integruoti tarpininkavimo paslaugas į elektroninės prekybos, įmokų surinkimo, elektroninių sąskaitų faktūrų apmokėjimo ar kitas galutiniams klientams svarbias aplinkas. Kai kurie TPP, tikėtina, vienkartinių operacijų modelį, taikomą elektroninės prekybos atvejais, išplėtos į nuolatinį operacijų modelį (pvz., elektroninės pinigines). Tokiu atveju TPP elektroninės pinigines sprendimas gali tapti vienas iš pagrindinių kanalų MPV nuotolinėms mokėjimo operacijoms inicijuoti.

Operacijų statuso ir klaidų kodų suderintas naudojimas rinkoje palengvintų tarpininkavimo paslaugų teikimą. API standarto darbo grupė rekomenduoja ASPSP naudoti:

- 1) HTTP protokolo standartinius kodus [4];

- 2) mokėjimo operacijų statuso išorinius kodus pagal ISO20022.org sąrašą [3];
- 3) atmestų operacijų priežasties (angl. *status reason*) išorinius kodus pagal ISO20022.org sąrašą [3].

Papildomi kodai, t. y. tarpiniai mokėjimo operacijų statuso kodai ir vidiniai ASPSP veiklos klaidų kodai, šiuo metu nėra standartizuoti ir atitinkamai kiekvienoje ASPSP gali skirtis. Šių kodų reikšmės bus paaiškintos ASPSP API techninėje dokumentacijoje. API standarto darbo grupė rekomenduoja Lietuvos bankų asociacijai, atsižvelgiant į faktinius operacijų statuso ir klaidų kodų skirtumus tarp Lietuvoje veikiančių bankų, įvertinti jų suderinimo galimybes.

API standarto darbo grupė taip pat rekomenduoja, kad:

- 1) ASPSP palaikytų senesnę pagrindinę API versiją, prieinamą TPP dar šešis mėnesius po naujos pagrindinės versijos išleidimo;
- 2) ASPSP, teikdamas sąskaitos išrašo informaciją AIS paslaugą teikiančiam TPP, skaidytų puslapius pagal vienodą operacijų skaičių (pvz., 3 000 įrašų) (informacija apie bendrą puslapių skaičių turi būti nurodyta atsakymo pranešime) arba pateiktų nuorodą, leidžiančią pasiekti sąskaitos išrašo turinį;
- 3) TPP, teikdamas užklausas dėl AIS paslaugos, informuotų ASPSP apie užklausos tipą: aktyvi (pagal MPV aktyvų prašymą) arba pasyvi (be aktyvaus MPV įsitraukimo pagal EBA-RTS nustatytus reikalavimus). Tokiu atveju TPP turi pateikti konkretų parametą, pavyzdžiui, MPV prietaiso IP adresą, aktyvios sesijos ar raktų ID arba simbolius „A“ / „P“, atitinkamai reiškiančius aktyvias arba pasyvias užklausas.

Rekomendacijos	<p>ASPSP turėtų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vadovautis ERPB rekomendacijomis dėl konkrečių API kokybės rodiklių (API prieinamumas (proc.), API atsako laikas, maksimali API apkrova, klaidų lygis, neigiamų autentiškumo patvirtinimo atsakymų lygis ir kt.); • naudoti HTTP protokolo standartinius kodus [4] ir mokėjimo operacijų statuso bei atmestų operacijų priežasties kodus pagal ISO20022.org sąrašą [3]; • palaikyti senesnę pagrindinę API versiją, prieinamą dar šešis mėnesius po naujos pagrindinės versijos išleidimo; • teikdamas sąskaitos išrašo informaciją skaidyti puslapius pagal vienodą operacijų skaičių arba pateikti nuorodą, leidžiančią pasiekti sąskaitos išrašo turinį. <p>TPP turėtų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naudoti API prieinamumo stebėjimo paslaugą (PING) su nustatytu tikrinimo dažnumu, ne didesniu kaip 120 sekundžių; • informuoti ASPSP apie AIS užklausos tipą: aktyvi arba pasyvi, pateikdamas konkretų parametą, pavyzdžiui, MPV prietaiso IP adresą, aktyvios sesijos ar raktų ID arba simbolius „A“ / „P“.
Svarbūs faktai!	<ul style="list-style-type: none"> • ASPSP ir TPP iniciatyva faktinis API naudojimas gali prasidėti ir nelaukiant 2019 m. rugšėjo mėn. su sąlyga, kad TPP įgyja licenciją ir QTSP sertifikatą, o API suderinamumo su TPP produktais testavimai buvo sėkmingi.

Probleminių situacijų sprendimas

Mokėjimų paslaugų srityje pasitaiko nenumatytų atvejų (klaidų, sukčiavimų, ginčų ir pan.), kuriems suvaldyti reikalingas atskiras procesas. Dažnu atveju tai aptariama šalių sutartyse. Vis dėlto API ekosistemos ypatybė, kad ASPSP ir TPP gali veikti be tarpusavio sutarties ir net iš skirtingų jurisdikcijų, verčia ieškoti alternatyvių sprendimų.

Teoriškai probleminių situacijų sprendimai, bent iš dalies, gali būti standartizuoti ir automatizuoti. Vis dėlto šiuo metu tokių iniciatyvų tarptautiniu lygiu nėra. Be to, šiuo metu nėra aiškus probleminių situacijų mastas, todėl sunkiau priimti investicinius proceso automatizavimo sprendimus.

PSD2 nustato bendrus ASPSP ir TPP ginčų sprendimo principus ir atsakomybes. Tikimasi, kad daugeliu atveju šių principų pakaks šalims taikiai išspręsti problemines situacijas. Vis dėlto negalima atmesti, kad stokojant konkrečiau, visų pusių pripažįstamo proceso, kai kurie ginčai gali nepagrįstai užsitęsti, o galutinis taškas gali būti padėtas tik po teismo sprendimo.

Ieškoma būdų, kaip problemines situacijas galima būtų išspręsti sklandžiau. Šiuo tikslu ERPB [2] suformulavo minimalius reikalavimus:

- 1) kiekviena šalis (ASPSP, TPP) turi paskirti pagrindinį kontaktinį asmenį, galintį komunikuoti nacionaline ir anglų kalbomis, ir paskelbti apie jį savo interneto svetainėje, API techninėje dokumentacijoje arba žinyuose;
- 2) kiekviena šalis turi numatyti papildomus, problemines situacijas valdyti padedančius elementus. Tokių elementų sąrašas paskelbtas ERPB ataskaitos [2] 8 priede;
- 3) šalys turi užtikrinti, kad ginčai galėtų būti sprendžiami komunikuojant ginčo šalių atstovams;
- 4) ginčai turi būti sprendžiami dvišaliu pagrindu. Jei tai neduoda rezultatų, šalys gali susitarti dėl neteisminio ginčų sprendimo.

Darbo grupė pritaria ERPB pasiūlymams ir rekomenduoja kiekvienai šaliai jų laikytis.

Rekomendacijos

- ASPSP ir TPP turėtų vadovautis ERPB rekomendacijomis [2] dėl probleminių situacijų sprendimo (dėl kontaktinio asmens, dėl proceso valdymo elementų nustatymo ir kt.).

Svarbūs faktai!

- Tai, kad ASPSP ir TPP gali veikti be tarpusavio sutarties ir iš skirtingų jurisdikcijų, verčia ieškoti alternatyvių probleminių situacijų sprendimų. Tinkamas šalių pasirengimas ir bendradarbiavimas yra būtinos sąlygos taikiam ginčų sprendimui.

2. PEREINAMOJO LAIKOTARPIO SPECIFIKA

Didžioji dalis PSD2 nuostatų valstybėse narėse turėtų būti taikomos nuo 2018 m. sausio 13 d. Vis dėlto yra kelios priežastys, dėl kurių PSD2 nuostatos (visos ar iš dalies) valstybėse narėse bus pradėtos taikyti vėliau:

- 1) dalis valstybių narių (pvz., Belgija, Švedija, Nyderlandai, Lietuva) vėluoja perkelti PSD2 nuostatas į nacionalinę teisę;
- 2) Europos Komisija ir EBA vėluoja patvirtinti kai kuriuos techninius standartus ir gaires;
- 3) PSD2 nustatė pereinamąjį laikotarpį iki EBA-RTS taikymo, kuris yra 18 mėnesių po įsigaliojimo dienos;
- 4) PSD2 numatė galimybę PIS ir AIS teikėjams, kurie tokias paslaugas teikė anksčiau nei 2016 m. sausio 12 d., toliau vykdyti tokią pačią veiklą savo teritorijose pereinamuoju laikotarpiu.

Pirmųjų dviejų priežasčių, tikėtina, didžia dalimi neliks per pirmąjį 2018 m. pusmetį. Tai neturės reikšmingo poveikio API ekosistemai, nes ir kitose srityse galutinių rezultatų, pvz., dėl QTSP sertifikatų standartizavimo, taip pat laukiama tik apie 2018 m. vidurį. Dėl vėluojančių techninių standartų ir gairių EBA rekomenduoja vadovautis galutiniais dokumentų projektais, skelbiamais EBA puslapyje³.

Daugumos valstybių narių priežiūros įstaigos skatins PIS ir AIS teikėjus, kurie tokias paslaugas teikė anksčiau nei 2016 m. sausio 12 d., kuo greičiau kreiptis dėl TPP licencijos gavimo. Lietuvoje veikiančioms MPT, kurios turi mokėjimo įstaigos arba elektroninių pinigų įstaigos (neribotos veiklos) licencijas ir kurios iki PSD2 įgyvendinančių teisės aktų įsigaliojimo teikė PIS arba AIS paslaugas, nustatyta speciali (greitesnė) licencijos gavimo procedūra. Tokioms MPT pateikus prašymą dėl licencijos pakeitimo ir reikiamus dokumentus, jų turima licencija bus pakeista per 20 darbo dienų, tačiau Lietuvos bankas dės pastangas, kad įstaigos galėtų teikti minėtas paslaugas nenutrūkstamai.

Taigi, ko gero, viena iš esminių pereinamojo laikotarpio aplinkybių yra ta, kad EBA-RTS nuostatų taikymas atidėtas iki 2019 m. rugsėjo mėn. Iki to laiko TPP tarpininkavimo paslaugas galės teikti naudodamas prisijungimą prie ASPSP bendros internetinės bankininkystės mokėtojo vardu be atskiro TPP tapatybės patvirtinimo (angl. *screen scraping*) ir nenaudodamas ASPSP atvirųjų sąsajų. Vis dėlto kai kurios valstybės narės svarsto galimybę nustatyti pareigą TPP patvirtinti savo tapatybę ir pereinamuoju laikotarpiu bei skatins TPP pradėti naudoti ASPSP atvirąsias sąsajas, kai tik šios taps prieinamos.

Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo projekte taip pat nustatyta pareiga TPP kiekvieno ryšių seanso metu nurodyti savo tapatybę MPV sąskaitą tvarkančiam ASPSP. API standarto darbo grupė išnagrinėjo įvairias galimas TPP tapatybės nustatymo alternatyvas ir rekomenduoja:

- 1) TPP tapatybę patvirtinti pagal IP adresų režius, apie kuriuos TPP praneštų ASPSP tiesiogiai arba per Lietuvos banko technines priemones (jei tokios bus parengtos);
- 2) prisijungimo sesijose, kuriose TPP patvirtino savo tapatybę, ASPSP neturėtų naudoti iššokančių langų (angl. *pop-ups*) ar kitų nenuspėjamų dinamiųjų elementų, trikdančių tarpininkavimo paslaugų stabilumą.

API standarto darbo grupė pažymi, kad pereinamuoju laikotarpiu gera alternatyva prisijungimui prie ASPSP internetinės bankininkystės mokėtojo vardu išlieka „Bank Link“ paslaugos, kurioms būdingas techninis stabilumas ir saugumas. Šiomis paslaugomis galėtų būti toliau naudojamos, kol rinkoje atsirastų atvirosios sąsajos, veikiančios pagal EBA-RTS. Vis dėlto „Bank Link“ paslaugos netiktų tiems TPP, kurie planuoja teikti AIS paslaugas.

Įsigaliojus PSD2 nuostatas perkeliantiems teisės aktams pasikeis viena iš principinių saugumo nuostatų, kurios MPV laikėsi nuo internetinės bankininkystės užuomazgų. Atskleisti savo vienkartinį prisijungimą prie internetinės bankininkystės slaptažodžius TPP taps visiškai įprasta MPV praktika. Iki šiol MPV buvo nuolat raginami to nedaryti. Atitinkamai atsiranda poreikis tinkamai paaiškinti MPV apie šiuos pokyčius ir padėti MPV atskirti licencijuotus TPP nuo apsimetėlių, dalyvaujančių sukčiavimo schemose.

³ API ekosistemai gali būti aktualūs šie teisės aktai: 1) EBA gairės dėl pranešimo apie incidentus; 2) EBA gairės dėl saugumo priemonių, taikomų operacinei ir saugumo rizikai valdyti; 3) Europos Komisijos deleguotieji teisės aktai dėl EBA registro.

Rekomendacijos	<ul style="list-style-type: none"> • Siekdamas patvirtinti savo tapatybę TPP turėtų naudoti IP adresų režius, apie kuriuos TPP praneša ASPSP tiesiogiai arba per Lietuvos banko technines priemones (jei tokios bus parengtos). • Prisijungimo sesijose, kuriose TPP patvirtino savo tapatybę, ASPSP neturėtų naudoti grafinių iššokančių langų (angl. <i>pop-ups</i>) ar kitų nenuspėjamų dinaminių elementų, trikdančių tarpininkavimo paslaugų stabilumą.
Svarbūs faktai!	<ul style="list-style-type: none"> • Esminė pereinamojo laikotarpio aplinkybė – EBA-RTS nuostatų taikymas atidėtas iki 2019 m. rugsėjo mėn. • Atsiranda poreikis tinkamai paaiškinti MPV, kaip atskirti licencijuotus TPP nuo apsimetėlių, dalyvaujančių sukčiavimo schemose.

3. ATVIROJO RYŠIO STANDARTAS LIETUVOJE

Pagal PSD2 nuostatas kiekvienas ASPSP, – bankas, kredito unija ar elektroninių pinigų įstaiga, – kuris teikia paslaugas internetu, turi parengti atvirojo ryšio sąsajas kiekvienai tarpininkavimo paslaugai (PIS, AIS, PIIS). Jei kiekvienas ASPSP rengtų API pagal savo unikalias specifikacijas, vien Lietuvoje galima būtų priskaičiuoti per 30 skirtingų API kiekvienai paslaugai. Europos Sąjungoje šis skaičius perkoptų 4 000. Tokiomis sąlygomis TPP galimybės plėtoti tarpininkavimo paslaugas, net ir šalies mastu, taptų sudėtingos. Dėl to mokėjimo paslaugų teikėjų bendruomenės Lietuvoje ir kitose šalyse siekia naudoti standartines API specifikacijas.

Savo veikloje API standarto darbo grupė daugiausia dėmesio skyrė *Berlin Group* API standartizavimo iniciatyvai [1]. *Berlin Group* viena pirmųjų aiškiai paskelbė turinti planų standartizuoti API specifikacijas pagal PSD2 reikalavimus, o jos atstovai aktyviai įsitraukė į ERPB veiklą. *Berlin Group* veikloje taip pat dalyvavo ir Šiaurės Baltijos regiono bankai, įskaitant ir Lietuvoje veikiančių bankų patronuojančiuosius bankus. API standarto darbo grupei buvo prieinamos *Berlin Group* specifikacijų projektinės versijos ir tai leido stebėti iniciatyvos progresą.

Berlin Group – Europos mokėjimų sprendimų standartizavimo iniciatyva, nuo 2004 m. plėtojanti atvirus standartus. Jos veiklos pagrindinės savybės: 1) *Berlin Group* pati nediegia savo parengtų standartų; 2) jos standartai yra atviri ir šiuo metu nemokami. Rengiant API specifikacijų projektus daugiausia įsitraukė bankai, tačiau vieša konsultacija buvo atvira visiems rinkos dalyviams. Kaip bus vėliau valdoma API specifikacijų raida, *Berlin Group* planuoja paskelbti 2018 m. Taip pat dar rengiama jos pozicija, ar ASPSP savo API sąsajas turės sertifikuoti, kad patvirtintų jų atitiktį standartinėms specifikacijoms.

Be *Berlin Group*, šiuo metu žinomos dar keturios API standartizavimo iniciatyvos: Jungtinės Karalystės (*Open Banking UK*), Prancūzijos (*STET PSD2 API*), Lenkijos ir Slovakijos. Išsamus visų API standartizavimo iniciatyvų palyginimas pateikiamas ERPB ataskaitos [2] priede Nr. 3. Iš jo matyti, kad visos iniciatyvos remiasi iš esmės tokiais pačiais technologiniais sprendimais (pvz., REST, TLS, JSON). Vis dėlto nustatyti funkcionalumo skirtumus šiuo metu nėra paprasta, nes dauguma iniciatyvų dar tobulinamos, kad atitiktų EBA-RTS reikalavimus.

Rengiant šią ataskaitą *Berlin Group* API specifikacijos taip pat dar nebuvo galutinai patvirtintos, nors vieša konsultacija dėl projektinių dokumentų jau buvo atlikta. API standarto darbo grupės nuomone, projektiniai dokumentai parengti kokybiškai, o pateikta informacija išsami. API standarto darbo grupė neturi pagrindo abejoti *Berlin Group* kompetencija ir galimybėmis užbaigti rengiamus dokumentus.

Iš viešai konsultacijai pateiktų *Berlin Group* API specifikacijos dokumentų matyti, kad dalis naudojant API teikiamų paslaugų bus privalomos ASPSP, o dalis – laisvai pasirenkamos (žr. 2 lentelę). Dėl jų diegimo spręs ASPSP.

2 lentelė. *Berlin Group* API specifikacijos paslaugos, dėl kurių diegimo sprendžia ASPSP

API sąsajos aspektas	Trumpas aprašymas
Pasiekiamų sąskaitų sąrašas	Tai AIS paslaugos variacija, kuri sudaro sąlygas TPP nustatyti pasiekiamų sąskaitų sąrašą tiesiogiai nedalyvaujant MPV.
Sesijų palaikymas	Sesijų režimas sudaro sąlygas TPP kaitalioti tarpininkavimo roles vienos loginės operacijos metu. Pavyzdžiui, prieš suteikiant PIS paslaugą, TPP veikdamas kaip AIS gali iš ASPSP gauti pasiekiamų mokėjimo sąskaitų sąrašą ir leisti MPV pasirinkti, iš kurios sąskaitos inicijuoti mokėjimą. Sesijų režimas, be kita ko, leidžia SCA panaudoti tik kartą, kai tai suderinama su EBA-RTS nuostatomis.
TPP identifikavimas aplikacijos lygiu	<i>Berlin Group</i> API specifikacija nustato privalomą TPP identifikaciją transporto lygiu (angl. <i>transport layer</i>). TPP identifikacija aplikacijos lygiu (angl. <i>application layer</i>) yra laisvai pasirenkama.
SCA užtikrinimo būdai	<i>Berlin Group</i> API specifikacija yra neutrali ASPSP pasirinktų MPV autentiškumo patvirtinimo būdų atžvilgiu. Be to, ji leidžia realizuoti tris skirtingus SCA

	režimus: 1) kai MPV personalizuotus saugumo požymius įveda į TPP kontroliuojamą aplinką (angl. <i>embedded</i>); 2) kai MPV personalizuotus saugumo požymius įveda į elektroninės atpažinties teikėjo kontroliuojamą aplinką (angl. <i>decoupled</i>); 3) kai MPV personalizuotus saugumo požymius įveda į ASPSP kontroliuojamą aplinką (angl. <i>redirected</i>). EBA-RTS nustato, kad pastarojo būdo ASPSP negali versti TPP naudoti, bet gali siūlyti greta kitų būdų.
OAuth2 protokolas	Šis protokolas gali būti panaudotas MPV sutikimui dėl AIS paslaugos sudaryti.
Pranešimų kodavimo alternatyvos (JSON, XML)	Tarpininkavimo paslaugų pranešimai gali būti aprašyti JSON arba XML sintakse. JSON, tikėtina, bus labiau paplitęs, kai tarpininkavimo paslaugos teikiamos fiziniams asmenims, o XML – juridiniams asmenims.

Šaltinis: *Berlin Group API specifikacija*.

Berlin Group API specifikacija tarpininkavimo paslaugas realizuoja per šiuos procesus:

- 1) vieno (atskiro) mokėjimo PIS;
- 2) AIS sutikimo sudarymas;
- 3) pasiekiamų sąskaitų sąrašo gavimas;
- 4) nustatytų sąskaitų lėšų likučių gavimas;
- 5) nustatytų sąskaitų operacijų išrašų gavimas;
- 6) PIIS.

Ne visus šiuos procesus ASPSP privalo užtikrinti – AIS sutikimo sudarymas ir pasiekiamų sąskaitų sąrašo gavimas yra ASPSP pasirenkamos paslaugos.

API standarto darbo grupė apklausė grupės narius bankus dėl *Berlin Group API specifikacijos* naudojimo Lietuvoje. Rezultatai parodė, kad Lietuvoje veikiantys bankai planuoja naudoti *Berlin Group API specifikaciją* visoms tarpininkavimo paslaugoms (PIS, AIS, PIIS). Vis dėlto dauguma bankų dar nežino, kokias laisvai pasirenkamas *Berlin Group API specifikacijos* savybes įdiegs, ir nėra nustatę konkrečių API veiklos pradžios datų. Trys bankai informavo apie planus naudoti *OAuth2* protokolą.

API standarto darbo grupė rekomenduoja visiems Lietuvoje veikiantiems ASPSP rengti API sąsajas pagal galutines *Berlin Group API specifikacijų* versijas visoms tarpininkavimo paslaugoms. Šiuo metu darbo grupė nemato poreikio laisvai pasirenkamas *Berlin Group API specifikacijos* savybes nustatyti kaip privalomas. Rinkos dalyviai taip pat neišreiškė poreikio šalies lygiu plėtoti papildomas (angl. *extended*) paslaugas, suderinamas su *Berlin Group API specifikacijomis*.

ASPSP, kurie pasirinks nesivadovauti nei viena iš API standartizavimo iniciatyvų, turi atsakingai įvertinti galimas pasekmes. Pavyzdžiui, jei toks ASPSP sieks būti atleistas nuo pareigos palaikyti atsarginę atvirąją sąsają, gali kilti sunkumų surandant pakankamą skaičių TPP, kurie testuotų ASPSP specifines API. Be to, unikalios API gali išvis atgrasyti TPP naudoti ASPSP sąsajas. Atitinkamai mažiau pasiekiamas ASPSP gali nuvilti savo klientus, ypač tuos, kuriems tarpininkavimo paslaugos bus patrauklios.

Rekomendacijos	<p>ASPSP turėtų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • parengti API sąsajas pagal galutines <i>Berlin Group API specifikacijų</i> versijas visoms tarpininkavimo paslaugoms; • atsižvelgdamas į galimybes, parengti API sąsajas kuo anksčiau, nelaukdamas EBA-RTS nustatytų vėliausių terminų. <p>TPP turėtų pasirengti ir pradėti naudoti ASPSP API sąsajas, kai tik šios tampa prieinamos, t. y. nelaukdamas EBA-RTS nustatytų vėliausių terminų.</p>
-----------------------	--

Svarbūs faktai!	<i>Berlin Group API specifikacijos</i> pradiniam etape nesudarys sąlygų šioms PIS paslaugoms: 1) sąrašinių mokėjimų inicijavimui; 2) atidėtos datos mokėjimų inicijavimui; 3) pasikartojančių (nustatytų) mokėjimų inicijavimui.
------------------------	--

4. API EKOSISTEMOS TOLESNĖ RAIDA

API standarto darbo grupė nustatė kelias sritis, kurios ateityje gali paveikti API ekosistemos raidą:

- 1) EBA-RTS pakeitimai;
- 2) priežiūros įstaigų taikomų kriterijų dėl kokybiškų API sąsajų, atleidžiančių ASPSP nuo pareigos turėti atsarginę sąsają, nustatymas;
- 3) *Berlin Group* API specifikacijų funkcionalumo praplėtimas;
- 4) momentinių mokėjimų atsiradimas;
- 5) autentiškumo patvirtinimo procedūrų plėtra.

Europos Komisija nustatė privalomą EBA-RTS peržiūrą. Iki 2021 m. kovo mėn. EBA privalės peržiūrėti EBA-RTS nuostatas, leidžiančias buveinės priežiūros įstaigai atleisti ASPSP nuo pareigos turėti atsarginę sąsają. Esant poreikiui, EBA turės pasiūlyti naujas reikalavimų formuluotes, kurios, tikėtina, bus nukreiptos į papildomas paskatas ASPSP plėtoti kokybiškas API sąsajas.

Dabartinė EBA-RTS redakcija suteikia teisę buveinės priežiūros įstaigai, pasikonsultavus su EBA, atleisti ASPSP nuo pareigos turėti atsarginę atvirąją sąsają. Kriterijai, pagal kuriuos bus vertinamos kokybiškos API sąsajos, šiuo metu nėra žinomi. Europos Komisija planuoja sudaryti rinkos ekspertų forumą, padėsiantį priežiūros įstaigoms taikyti vienodus API kokybės kriterijus. Tikėtina, kad, be kokybinių API parametrų, bus įtraukti ir reikalavimai, skatinantys ASPSP plėtoti savo API sąsajas pagal europines API standartizavimo iniciatyvas.

Berlin Group planuoja toliau plėtoti API specifikacijų funkcionalumą. Tai gali būti daroma plečiant pagrindinių (angl. *core*) arba papildomų (angl. *extended*) paslaugų galimybes. Pastarosios gali būti plėtojamos mažesnėje ASPSP grupėje (pavyzdžiui, šalies lygiu). Šie pokyčiai, tikėtina, sudarys sąlygas naudoti *Berlin Group* API specifikacijas teikiant šias paslaugas: 1) sąrašinių mokėjimų inicijavimo; 2) atidėtos datos mokėjimų inicijavimo; 3) pasikartojančių (nustatytų) mokėjimų inicijavimo ir kt.

SEPA momentiniai kredito pervedimai Europoje startavo 2017 m. lapkričio mėn. Tikimasi, kad per 2–3 metus dauguma ES bankų bus pasiekiami tokio tipo mokėjimo operacijoms ir taip pat sudarys sąlygas jas inicijuoti. Trys didieji Lietuvoje veikiantys bankai (Luminor Bank, SEB bankas ir „Swedbank“) kartu su Lietuvos banku pasirašė Memorandumą dėl momentinių mokėjimų paslaugos diegimo. Šiuo Memorandumu bankai įsipareigoja ne vėliau nei 2019 m. rudenį užtikrinti klientams galimybę tiek gauti, tiek patiems atlikti momentinius mokėjimus.

Galimybė inicijuoti momentinius mokėjimus per TPP išspręs vadinamąją garantijos prekybininkui problemą. Prekybininkui svarbu žinoti, ar apsipirkimo metu pasirinktos prekės ar paslaugos jau yra apmokėtos, nes tai leidžia valdyti verslo riziką prieš išsiunčiant prekes ar suteikiant paslaugas. API standarto darbo grupė nustatė, kad šiuo metu prekybininkai galutinį patvirtinimą iš bankų apie atliktą mokėjimą per „Bank Link“ paslaugas gauna labai skirtingai, t. y. priklausomai nuo banko atsakymo greitis gali svyruoti nuo kelių sekundžių iki kelių minučių. Prekybininkai šią problemą sprendžia įvairiai. Vieni laukia galutinio atsakymo iš banko, taip užlaikydami verslo procesus. Kiti prisiima galimai neapmokėto mokėjimo riziką patys arba perka apmokėjimo garantiją iš trečiųjų asmenų (paprastai iš nebankinių MPT). Pradėjus naudoti momentinius mokėjimus ši problema išnyks, nes atsakymas apie (ne)sėkmingą mokėjimą bus gautas per kelias sekundes.

API ekosistema pradiniam etape remiasi jau susiformavusių MPV autentiškumo patvirtinimo priemonių pritaikymu. Šiuo metu tokias priemones paprastai tiesiogiai arba netiesiogiai valdo ASPSP, o TPP autentiškumo patvirtinimo proceso beveik negali paveikti. Tai yra efektyvu vienkartinį tarpininkavimo operacijų atveju. Vis dėlto, kai MPV ir TPP ryšys įgauna nuolatinį pobūdį, MPV autentiškumo patvirtinimas gali tapti neefektyvus, pavyzdžiui, jei procesas dubliuotųsi ASPSP ir TPP aplinkose. Taip pat dėl ASPSP valdomų MPV autentiškumo patvirtinimo priemonių TPP šiuo metu neturi realių galimybių padėti ASPSP realizuoti SCA išimtis. API standarto darbo grupė šią problemą nustatė ir išsamiai aptarė, bet nerado tam greito sprendimo. Problemą iš dalies padėtų išspręsti naujos autentiškumo patvirtinimo procedūros, numatančios formalų vaidmenį ir atsakomybes visoms operacijos šalims: ASPSP, TPP ir MPV.

ATVIROJO RYŠIO STANDARTO DARBO GRUPĖS NARIAI

UAB „Argentum Mobile“
UAB „Banking Cluster LT“
UAB Baltic Amber Solutions
Danske Bank A/S Lietuvos filialas
UAB „Elektroninių mokėjimų agentūra“
UAB Etronika
Lietuvos Respublikos finansų ministerija
UAB Forbis
Lietuvos centrinė kredito unija
Lietuvos bankas
Lietuvos bankų asociacija
Asociacija „Lietuvos kreditas“
AB Lietuvos paštas
Luminor Bank AB
UAB Medicinos bankas
Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija
Mokėjimo terminalų sistemos, UAB
UAB Neo Finance
UAB OPAY solutions
Paysera LT, UAB
AB SEB bankas
„Swedbank“, AB
AB Šiaulių bankas
UAB „WoraPay“

ATVIROJO RYŠIO STANDARTO DARBO GRUPĖS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiuose nuostatuose apibrėžtos Atvirojo ryšio standarto darbo grupės (toliau – darbo grupė) funkcijos, jos sudėtis ir darbo tvarka.

2. Darbo grupė sudaryta atsižvelgiant į mokėjimų rinkos dalyvių išreikštą siekį suformuluoti suderintą poziciją dėl atvirojo ryšio (toliau – API) standarto Lietuvoje.

3. Pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos (ES) 2015/2366 nuostatas kiekvienas sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų internetu teikėjas turi užtikrinti bent vieną saugios komunikacijos API sąsają. Suformuluodama suderintą poziciją dėl API standarto, Lietuvoje darbo grupė prisidės prie mokėjimų rinkos plėtros ir Lietuvoje esančių mokėjimo sąskaitų patrauklumo didinimo.

II SKYRIUS FUNKCIJOS

4. Darbo grupė iki 2017 m. spalio 31 d. parengia ataskaitą dėl API standarto Lietuvoje (toliau – Ataskaita) ir ją pateikia Lietuvos bankui, Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacijai bei Lietuvos bankų asociacijai.

5. Rengdama Ataskaitą darbo grupė:

5.1. vadovaujasi Europos Komisijos nustatytais API sąsajos techniniais reikalavimais;

5.2. atsižvelgia į Mažmeninių euro mokėjimų tarybos (angl. ERPB) rekomendacijas API sąsajai;

5.3. įvertina sąskaitą tvarkančių mokėjimo paslaugų teikėjų, mokėjimo inicijavimo paslaugų teikėjų ir informavimo apie sąskaitas paslaugų teikėjų poreikius API sąsajai;

5.4. pagal galimybes įvertina mokėjimo inicijavimo paslaugų naudotojų ir informavimo apie sąskaitas paslaugų naudotojų poreikius;

5.5. įvertina Europos Sąjungoje vykdomas API standartizavimo iniciatyvas (pavyzdžiui, CAPS, *Berlin Group* ir kt.) ir jų atitiktį mokėjimo paslaugų teikėjų ir mokėjimo paslaugų naudotojų poreikiams;

5.6. prireikus konsultuojasi su informacinių technologijų, asmens duomenų apsaugos ekspertais, viešojo sektoriaus įstaigomis, įmonėms bei vartotojams atstovaujančiomis organizacijomis.

6. Dėl objektyvių priežasčių darbo grupės pirmininkas turi teisę pratęsti, bet ne daugiau kaip dviem mėnesiais, ataskaitos parengimo terminą. Pateikus ataskaitą, darbo grupės veikla nutraukiama.

7. Darbo grupė nerengia autorių turtinėmis teisėmis apsaugoto intelektualinio turinio. Įstaiga, deleguojanti savo narį, kartu patvirtina, kad jos nario įnašas į darbo grupės veiklą nėra ir nebus apsaugotas autorių turtinėmis teisėmis.

III SKYRIUS DARBO GRUPĖS SUDĖTIS

8. Darbo grupę sudaro darbo grupės pirmininkas ir nariai.

9. Nariais gali būti atstovai, deleguoti:

9.1. mokėjimo paslaugų teikėjų, teikiančių mokėjimo paslaugas Lietuvoje;

9.2. mokėjimo paslaugų teikėjams atstovaujančios organizacijos;

9.3. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos;

9.4. Lietuvos banko;

9.5. įmonių, rengiančių ir (arba) teikiančių IT sprendimus mokėjimo paslaugų teikėjams Lietuvoje.

10. Maksimalus narių skaičius – 25.

11. Šių nuostatų 9 punkte nurodytos įstaigos, deleguojančios savo narį, informuoja Lietuvos banką el. paštu PSD2@lb.lt. Lietuvos bankas patvirtina įstaigos deleguotą narį, jeigu bendras darbo grupės narių skaičius neviršija šių nuostatų 10 punkte nustatyto narių skaičiaus. Tik gavusi teigiamą Lietuvos banko patvirtinimą el. paštu įstaiga laikoma dalyvaujančia darbo grupės veikloje.

12. Įstaiga turi teisę keisti savo deleguotą darbo grupės narį, apie tai informavusi Lietuvos banką el. paštu PSD2@lb.lt. Tik gavus teigiamą Lietuvos banko patvirtinimą el. paštu laikoma, kad įstaigos deleguotas darbo grupės narys yra pakeistas.

13. Darbo grupės pirmininkas turi teisę panaikinti nario narystę, jeigu jis neatvyksta į tris grupės posėdžius iš eilės. Apie tai Lietuvos bankas el. paštu informuoja atitinkamą įstaigą.

14. Stebėtojo teisėmis darbo grupės veikloje gali dalyvauti ir kitos suinteresuotosios šalys. Tam jos turi kreiptis į Lietuvos banką el. paštu PSD2@lb.lt. Sprendimą dėl stebėtojo dalyvavimo grupės veikloje priima darbo grupės pirmininkas, atsižvelgdamas į suinteresuotosios šalies dalyvavimo intereso pagrįstumą ir praktinį darbo grupės veiklos organizavimą (pvz., posėdžių salės vietų skaičių). Darbo grupės pirmininko sprendimą tenkinti arba netenkinti suinteresuotosios šalies dalyvavimą stebėtojo teisėmis darbo grupės nariai gali pakeisti balsuodami posėdyje. Tik gavusi teigiamą darbo grupės pirmininko patvirtinimą el. paštu suinteresuotoji šalis laikoma dalyvaujančia darbo grupės veikloje stebėtojo teisėmis.

15. Darbo grupės pirmininkas yra Lietuvos banko deleguotas darbo grupės narys.

IV SKYRIUS DARBO TVARKA

16. Darbo grupės darbą organizuoja darbo grupės pirmininkas.

17. Darbo forma – posėdis, kuris gali vykti ir elektroniniu būdu, t. y. klausimai svarstomi ir balsuojama el. paštu arba telekonferencijos metu.

18. Posėdžio laiką ir darbotvarkės projektą tvirtina darbo grupės pirmininkas. Darbo grupės nariai informuojami apie posėdį ir darbotvarkės projektą ne vėliau kaip prieš penkias darbo dienas iki posėdžio datos. Posėdyje svarstyti medžiaga pateikiama darbo grupės nariams ne vėliau kaip prieš dvi darbo dienas iki posėdžio dienos. Posėdžiai vyksta Lietuvos banko patalpose.

19. Kiekvienas darbo grupės narys, suderinęs su darbo grupės pirmininku klausimą dėl praktinio darbo grupės veiklos organizavimo, į posėdį gali pakviesti iki 2 asmenų iš jo atstovaujamos įstaigos.

20. Posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė darbo grupės narių, įskaitant darbo grupės pirmininką.

21. Darbo grupės sprendimai posėdžiuose priimami posėdyje dalyvavusių 2/3 darbo grupės narių daugumos balsais. Mažumos nuomonė objektyviai pristatoma posėdžio protokole ir ataskaitoje.

22. Posėdžio metu, atsižvelgiant į gautas darbo grupės narių pastabas ir pasiūlymus, patvirtinama posėdžio darbotvarkė ir praėjusio posėdžio protokolas.

23. Darbo grupė Lietuvos banko interneto svetainėje viešai skelbia posėdžių darbotvarkes, protokolus ir ataskaitą.

24. Kilus neaiškumų dėl darbo grupės veiklos aspekto, nenumatyto šiuose nuostatuose, sprendimą dėl tolesnių veiksmų priima Lietuvos banko valdybos narys, kuruojantis mažmeninių mokėjimų sritį.
